

Sygn. akt	III AUa 181/13
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **22 maja 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż (spr.) SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **22 maja 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **Z. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek skargi wnioskodawczyni o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 12.4.2012 r. sygn. akt III AUa 222/12

I.zmienia częściowo wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 12 kwietnia 2012 r. wydany w sprawie III AUa 222/12 oraz wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 26 stycznia 2012 r. sygn. akt IV U 2060/11 oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 13 października 2011 r. w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do wypła ty Z. C. emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.,

II. uchyla w pozostałej części wymienione w pkt I wyroki i umarza postępowanie,

III. wniosek o wypłatę odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.,

IV. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie kwotę 120 zł (sto dwadzieścia zł) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2012 r. sygn.. akt III AUa 385/12 Sąd Apelacyjny w Rzeszowie oddalił apelację Z. C. od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 26 stycznia 2012 r. sygn.. akt IV U 2060/11 – w którym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawczynie od decyzji pozwanego – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z 13 października 2011 r. wstrzymującej wypłatę emerytury od 1 października 2011 r.

W skardze z dnia 21.02.2013 r. wnioskodawczynie domagała się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 12 kwietnia 2012 r. w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. i wyrównanie emerytury wraz z odsetkami za okres od zawieszenia wypłaty do dnia 21.11.2012 r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wnioskodawczynie Z. C. nabyła prawo do emerytury pozostając nadal w zatrudnieniu u swojego dotychczasowego pracodawcy (...) w K.. Decyzją z dnia 13 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wstrzymał wnioskodawczynie wypłatę świadczenia od 1 października 2011 r. ma podstawie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2012 r. sygn. akt IV U 2060/11 Sąd Okręgowy w Krośnie oddalił odwołanie wnioskodawczynie od w/w decyzji wskazując jako podstawę rozstrzygnięcia art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227). Zgodnie z treścią tego przepisu prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Na skutek apelacji wnioskodawczynie Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2012 r. oddalił apelację.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257 poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291 poz. 1707) w zw. z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Sąd Apelacyjny, w oparciu o tak ustalony stan faktyczny, uznał, że skarga

o wznowienie postępowania złożona przez Z. C. jest dopuszczalna, a to zgodnie z treścią art. 401¹ kpc stanowiącym, że żądać wznowienia postępowania można również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Wnioskodawczynie wniosła skargę w terminie przewidzianym w art. 407 § 2 kpc oraz wskazała podstawę warunkującą jej dopuszczalność.

Podstawę prawną orzeczenia wydanego w sprawie wnioskodawczynie stanowi art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Badając zgodność z Konstytucją art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych

innych ustaw, Trybunał Konstytucyjny powiązał treść tego przepisu z treścią art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wskazując, że przepisy te nie znajdują zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oceniając skutki wyroku Trybunał Konstytucyjny uznał, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób art. 28 w/w ustawy o finansach publicznych, w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS utracił moc obowiązującą.

Powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma więc zastosowanie do wnioskodawczynie, która nabyła prawo do emerytury od 1 maja 2009 r. bez rozwiązania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą.

Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności normy prawnej mają charakter konstytutywny, w świetle art. 190 ust. 4 Konstytucji RP oddziałują ex tunc.

I tak w sferze uprawnień emerytalno – rentowych stwarzają nową rzeczywistość uprawnionych, różną w stosunku do tej, która została prawomocnie ustalona na podstawie niekonstytucyjnego i uchylonego unormowania. Przepis art. 190 ust. 4 Konstytucji dopuszcza więc wsteczne stosowanie nowego, niewadliwego prawa do stanów faktycznych, które powstały pod rządami niezgodnego z Konstytucją prawa i wtedy się zakończyły. Wznowienie postępowania na podstawie art. 401¹ kpc stwarza więc możliwość ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o świadczenie emerytalno – rentowe z uwzględnieniem nowej sytuacji prawnej uprawnionych, oraz obowiązek zastosowania konstytucyjnej normy prawa materialnego w toku ponownie przeprowadzonego postępowania (por. uzasadnienie wyroku SN z 21 listopada 2006 r. II PK 42/06, Lex nr 950622).

Przechodząc na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, stanowił, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, o której mowa w art. 6, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się poczynając od 1 października 2011 r. Z kolei wymieniony art. 6 pkt 2 dodał po art. 103, art. 103a w brzmieniu: „prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego”. Art. 28 cytowanej ustawy uchwalony został w dniu 16 grudnia 2010 r., zatem od tej daty został wyłączony z porządku prawnego z powodu jego niezgodności z art. 2 Konstytucji ale, jak wynika z uzasadnienia orzeczenia Trybunału, tylko w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury w przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. – bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Dodać przy tym należy, iż warunek rozwiązania stosunku pracy nie obejmował samego nabycia prawa do emerytury ale był warunkiem wypłaty świadczenia.

W stosunku zatem do ubezpieczonych objętych powołanym rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego, do jakich należy również wnioskodawczynie, ponownie rozpoznając sprawę trzeba dokonać rekonstrukcji stanu prawnego, powracając do stanu, jaki obowiązywał zanim do ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodany został z dniem 1 stycznia 2011 r. art. 103a. Przed wprowadzeniem tego przepisu ustawodawca nie przewidywał wymogu rozwiązania stosunku pracy, celem realizacji prawa do emerytury. Z dniem 8 stycznia 2009 r. ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228 poz. 1507) uchylony bowiem został przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS o treści identycznej z obecnym art. 103a w/w ustawy (wprowadzonym z dniem 1 stycznia 2011 r. z mocy art. 6 pkt 2 w zw. z art. 30 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw). Ubezpieczonym, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. była wypłacana zatem emerytura, mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa

do emerytury, gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia. W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego prawo do wypłaty emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało zachowane.

Uwzględniając skargę o wznowienie postępowania Sąd Apelacyjny na podstawie art. 412 § 2 kpc zmienił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego, wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego orzekając o wznowieniu wypłaty emerytury należnej wnioskodawczyni od 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. W pozostałym zakresie wyroki te uchylił, a prowadzone w sprawie postępowanie umorzył na podstawie art. 477¹³ kpc. Decyzją z dnia 25 stycznia 2013 r. organ rentowy wznowił bowiem wypłatę świadczenia wnioskodawczyni począwszy od 22 listopada 2012 r. Uznać zatem należało, że w tym zakresie pozwany zaspokoił częściowo żądania skarżącej.

Żądanie wypłaty odsetek od emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r., przy uwzględnieniu zasad wynikających z treści art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jako wniosek w tym przedmiocie przekazano do rozpoznania organowi rentowemu

w trybie art. 477¹⁰ § 2 kpc, jako nowe żądanie nie objęte kontrolowaną decyzją organu rentowego.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia art. 98 kpc.